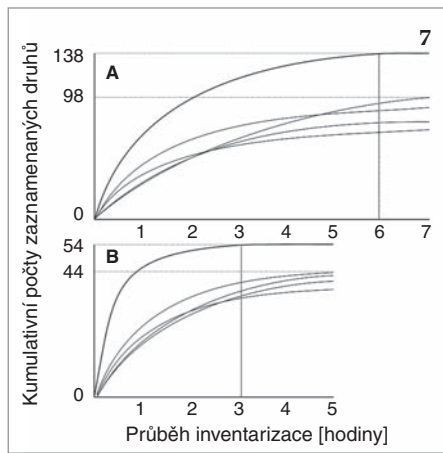

7 Stanovení času potřebného pro inventarizaci. V konkrétních případech jde o lišejníky smrkových lesů na plochách 1 ha za účasti čtyř odborníků. A – Pralesovitý porost bohatý na vzácné druhy, v němž došlo k nasycení celkové nálezové křivky po 6 hodinách výzkumu. B – Kulturní smrčina, kde se tak stalo již po třech hodinách. Předběžná data z výzkumů kulturních a pralesovitých smrčín v Hrubém Jeseníku. Obě plochy se nacházejí v národní přírodní rezervaci Praděd. Všechny orig.: J. Vondrák

Chceme-li tedy zastihnout většinu lišejníků, které se na dané lokalitě vyskytují, můžeme tento postup vřele doporučit. Uznáváme však, že realizace je náročná na organizaci a také zpracování dat, především na kontrolu výstupních údajů od jednotlivých odborníků.

Vycházejí vědecké studie z dostatečně kvalitních primárních dat?

Výsledky našich experimentů vlastně narážejí na další závažný problém, který se týká vědeckých prací. Typickým příkladem mohou být různé ekologické studie

pracující s lišejníky na určitých plochách. Získávání těchto dat se zpravidla nevěnuje velká pozornost, alespoň co se týče intenzity a podrobnosti průzkumu. Často dokonce průzkum dělá více odborníků, avšak každý na jiných plochách a nikoli společně. To jistě platí nejen v případě lišejníků. Snadno tak může dojít k získání zkrselených dat, z nichž pak vycházejí nepřesné, možná až mylné výsledky.

Zajímavé je, že diskuze odborníků nebo recenze různých prací se většinou soustředí právě na složité statistické metody, kterým někdy rozumí jen hrstka lidí, málokdo se už zabývá úplným základem, a to jestli máme sebrána kvalitní a vzájemně porovnatelná data. Všichni přitom vědí, že existuje obrovský rozdíl např. mezi fytoocenologickým snímkem od začínajícího studenta a snímkem zkušeného fytoceologa, který pečlivě určí i veškeré sterilní rostliny. A přitom není výjimkou, že taková data bývají srovnávána.

Zvláště při studiu diverzity nenápadných skupin organismů tedy musíme věnovat zvýšenou pozornost právě sběru primárních dat, aby výsledky byly vůbec relevantní a srovnatelné. Náš článek se dotýká pouze části metodické problematiky inventarizací, další aspekty (např. výběr ploch pro detailní průzkum) budou zpracovány v samostatném článku.

Z našich průzkumů vyplývá především poznatek, že údaje o diverzitě lišejníků bývají silně podceněné a realizace průzkumu zachycujícího většinu skutečné diverzity je velmi náročná.

Náprstkovy medaile 2016

Akademie věd České republiky 10. února 2016 ocenila medailí Vojtěcha Náprstka za zásluhy v popularizaci vědy tři osobnosti. Ocenění od předsedy Akademie věd prof. Jiřího Drahoše převzali Ivan Boháček (vedoucí redakce časopisu Vesmír), Radek Mikuláš (vědecký pracovník Geologického ústavu AV ČR, v. v. i.) a Daniel Stach (moderátor a reportér České televize).

Medaile se udělují od r. 2002, nejen pracovníkům AV ČR a vědcům, ale i těm, kteří se svou každodenní činností zabývají popularizací vědy. Ceremoniálu se také

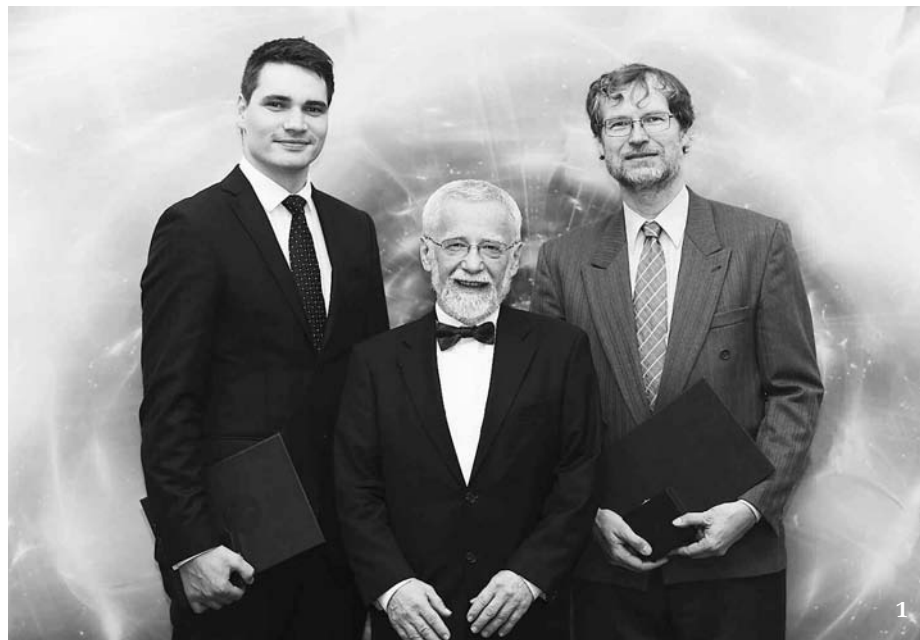
účastnil prof. Pavel Janoušek, předseda Rady pro popularizaci vědy AV ČR, která kandidáty na ocenění vybírá.

Mgr. Ivan Boháček absolvoval Matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy v Praze. V Ústavu fyzikální chemie Jaroslava Heyrovského se zabýval molekulovou spektroskopii (do r. 1977) a pak detektory ionizujících částic v pevné fázi v Ústavu pro výzkum, výrobu a využití radioizotopů (do r. 1985). Spolu se Z. Pincem a F. Běhounkem je autorem knihy o fyzice a fyzicích s názvem Newton by se divil (Albatros,

Praha 1975) a se Z. Pincem spoluautorem publikace o chemii Elixíry života a smrti (Albatros, Praha 1976). Spolupracuje také s Českým rozhlasem.

RNDr. Radek Mikuláš, DSc., vystudoval geologii na katedře paleontologie Přírodovědecké fakulty UK v Praze. V Geologickém ústavu AV ČR se zabývá studiem biogenního přepracování hornin, paleobiologií a geomorfologií, je světově uznávaným odborníkem na fosilní stopy (viz také Živa 2014, 3: LII–LIII). Pomohl založit a etablovat ichnologií (nauku o stopách fosilních organismů). V r. 2011 objevil druhou stopu dinosaura v ČR. Napsal desítky populárně-naučných článků (Lidové noviny, Respekt, Vesmír, Živa), vystupuje v rozhlasových a televizních pořadech zaměřených na vědecká témata. Je autorem úspěšných publikací – např. Na bruslích Česko republikou (Dokořán, Praha 2005) a čtveřice knih Nakladatelství Academia: Atlas pískovcových skalních měst ČR a SR (2010), Ledové Čechy (2010), Současná umělecká díla v krajině (2014) a Divoká příroda Prahy a blízkého okolí (2015).

Ing. Daniel Stach se stal vůbec nejmladším laureátem medaile Vojtěcha Náprstka. Vystudoval obor mezinárodní obchod na Fakultě mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické v Praze a obor mediální komunikace na Fakultě sociálních věd UK v Praze. Od r. 2010 pracuje v České televizi, kde v současné době moderuje pořad Hyde Park Civilizace, zaměřený na otázky vědy a klíčová celospolečenská témata, a ranní vysílání Studia 6. Je také reportérem zpravodajského kanálu ČT24. S pořadem Hyde Park Civilizace již získal několik ocenění včetně Novinářské křepelky, TýTý a Ceny Václava Havla.

1 Laureáti medaile Vojtěcha Náprstka v r. 2016 (zleva): Daniel Stach, Ivan Boháček a Radek Mikuláš. Foto S. Kyselová, Akademický bulletin AV ČR